

Asia: VN/6802/2020

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi

1) Kommentit arviomuistiossa esitetystä tulevaisuuden visiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi ja esittää seuraavat huomiot:

Digitaalisen henkilöllisyyden ja henkilöllisyyden osoittamisen kehittäminen on tärkeää yhteiskunnan ja kaupankäynnin digitalisoituessa. Kuluttajaliitto pitää kehitystyötä tällä alueella erittäin kannatettavana.

Arviomuistio ja muun muassa sen kuluttajakysely tuo esille nykytilan haasteita ja toimii hyvin jatkovalmistelun pohjana. Tulevaisuuden visiossa tulisi painottaa sitä, että suunnitellut ratkaisut olisivat helposti käytettäviä, yksinkertaisia, laitteesta riippumattomia ja mahdollisimman edullisia tai mahdollisuuksien mukaan ilmaisia. Lisäksi niiden tulisi olla tietoturvallisia ja ottaa huomioon muun muassa tietosuojavaatimukset. Ikäihmisten osalta on kuitenkin huomioitava, että kuten arviomuistion kuluttajakyselyssä käy ilmi, ikääntyneellä väestöllä ei kaikilla ole mahdollisuuksia ottaa käyttöön digitaalisia ratkaisuja. Näiden rinnalla on säilytettävä esimerkiksi vaihtoehtoiset asiointikanavat tarvittavassa laajuudessa sekä perinteiset henkilöllisyystodistukset.

Kuluttajaliitto kiinnittää huomiota, että erityisesti henkilöllisyyden varmentamisessa puhelinasioinnissa kuluttajat ovat kohdanneet haasteita, kun toisinaan tunnistautuminen saattaa tapahtua vain henkilötunnuksen ja osoitetietojen pohjalta. On toivottavaa, että digitaalinen henkilöllisyyden osoittaminen ratkaisisi myös tämän ongelman.

2) Kommentit arviomuistiossa esitettyyn toiminnalliseen ratkaisuun

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto kannattaa ajatusta, että jatkovalmistelussa selvitetään, onko julkisen vallan mahdollista turvata yksilölle perustason tosiasialliset mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan juuri osallistumisoikeuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi. Mikäli tämä on mahdollista julkisen hallintotehtävän rajat huomioiden, poistuisi siltä osin tilanne, jossa palveluja ja sähköistä asiointia kehitettäisiin yksityisten yritysten ja niiden kaupallisten ehtojen (ml. hinnoittelun) pohjalta. Julkisen vallan toimesta tapahtuvan sähköisen kehittämisen etuna olisi se, että henkilön ei tarvitse olla asiakassuhteessa yksityiseen toimijaan, joka on tällä hetkellä sähköisen tunnistautumisen yksi suurin heikkous.

Kuluttajaliitto kannattaa, että passin ja muun henkilötodistuksen rinnalle tuodaan digitaalinen henkilöllisyystodistus, sillä puhelin saattaa asioitaessa olla nykyään lompakkoa varmemmin ihmisen mukana. On erinomaista, että digitaalisen sovelluksen kautta pystyttäisiin rajaamaan tietoja vain kyseisen asioinnin kannalta olennaisiin tietoihin. Kaupassa alkoholia ostettaessa ja henkilön ikää varmistaessa ei ole tarpeen luovuttaa kaikkia tietoja, joita esimerkiksi passista voi tilanteessa lukea. Ylimääräisten henkilötietojen karsiminen tukee tietosuojalainsäädännön tavoitteita ja suojaa osaltaan kuluttajan yksityisyyttä.

3) Kommentit arviomuiston sisältämästä oikeudellisesta arviosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto kiittää, että valmistelussa on pyritty huomioimaan kansalais- ja kuluttajanäkökulma kyselyin. Tätä työtä on syytä jatkaa valmistelun edetessä. Arviomuistio on huomioinut myös perusoikeudet ja keskittynyt yhdenvertaisuuden arviointiin. Kaikille on turvattava mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan ja toisaalta mahdollisuudet henkilöllisyyden todistamiseen myös ilman digitaalisia välineitä.

4) Muut kommentit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Niemi Timo
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry